

Τα στρώματα ηφαιστειακής τέφρας που θρέθηκαν στο Παλαίκαстро της Σητείας και επιβεβαιώνουν τις υπόνοιες για τα αίτια της καταστροφής του σπουδαίου Μινωικού πολιτισμού, είναι απ' τις πιο σημαντικές ανακοινώσεις που έχουν γίνει έως σήμερα σχετικά μ' αυτό το ζήτημα. Τα ευρήματα στηρίζουν την άποψη πως οι Μινωίτες και οι λαμπρές τους πόλεις χάθηκαν μέσα στην τεκτονική κοσμοχαλασιά που προκάλεσε στην περιοχή η έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας. Στα πλαίσια του ένατου Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου που έγινε στις αρχές Οκτωβρίου στην Ελούντα οι Jan Driesen και Colin Mac Donald προσκόμισαν κι άλλες αποδείξεις που στηρίζονται σε διάφορες γεωλογικές ανακατατάξεις του Παλαίκαστρου και του Μοσχολού. Δύο ήταν τα πλήγματα που δέχθηκε η ανατολική Κρήτη, ισχυρίζονται οι δυο ξένοι επιστήμονες. Προηγήθηκε ένας μεγάλος σεισμός που συντάρaxε θάλασσες και στεριές σ' ολόκληρη την Μεσόγειο και ακολούθησε η έκρηξη του ηφαιστείου που μεταμόρφωσε γεωλογικά το Αιγαίο και σκόρπισε τη λάβα και τη στάχτη του καίγοντας και σκεπάζοντας, ότι είχε αφήσει όρθιο ο σεισμός. Η συμφορά αποδυνάμωσε πολιτικά την Κνωσό που δεν είχε πια την ισχύ να ηγείται. Οι Αχαιοί έπειτα απ' αυτό την υπέταξαν εύκολα και η λαμπρή και δυνατή αυτοκρατορία του Μίνωα, του βασιλιά της χώρας των Κεφτιού, όπως αναφέρεται η Κρήτη στα αιγυπτιακά αρχεία, έγειρε προς τη δύση της.

Τα θέματα του φετινού Κρητολογικού Συνεδρίου ήταν πολλά και ενδιαφέροντα και οι συμμετοχές σημαντικές με ανακοινώσεις που προκάλεσαν ισχυρές εντυπώσεις. Ο στόχος του παρόντος ωστόσο είναι συγκεκριμένος και προς αυτόν κατευθυνόμαστε με τη διαπεραίωση απ' τα της ηφαιστειακής τέφρας. Αν και θεατρικός και φιλολογικός ο προορισμός μας αποτελεί κι αυτός αποκάλυψη πολύτιμου υλικού, καλυμμένου έως τώρα από επιστρωματώσεις συγγενείς όσο και αλλότριες. Πρόκειται για τα ιντερμέδια της τραγωδίας του Χορτάτζη «Ερωφίλη» που αποτελούν «στρώμα» ανεξάρτητο και αυτόνομο. Η ανάδειξη και παρουσίαση αυτών των κειμένων σε εντελή θεατρική παράσταση, αποτέλεσε ένα επιστημονικό γεγονός, κυρίως μεγάλου φιλολογικού μεγέθους για το Συνέδριο και ο γράφων επαινεί θερμά την πρωτοβουλία τόσο του μελετητή και σκηνοθέτη, φιλόλογου Ζήνωνα Ζαννέτου

9ο ΔΙΕΘΝΕΣ
ΚΡΗΤΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΟΥΝΤΑ

Η «Αναγέννηση» παρουσιάζει την «Απελευθερωμένη Ιερουσαλήμ» στο Αναγεννησιακό Φεστιβάλ του Ρεθύμνου

Τέφρα της Σαντορίνης και «Απελευθερωμένη Ιερουσαλήμ»

όσο και εκείνων που εκτίμησαν το γχείρημα και το ενέταξαν στις εργασίες του Συνεδρίου. Απαλλαγμένο από τη σκευή του κυρίως έργου, της «Ερωφίλης» το κείμενο των Ιντερμεδίων δείχνει αυτούσιο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Γραμμένο καταπραϊντικά — ως εμβόλιμη εκτόνωση στα τραγικά δεινά — έχει παιγνιώδη, παραμυθικό και αλλού λυρικό χαρακτήρα. Κρατάει κάποια επικά στοιχεία, διατηρεί τον αγώνα ως κύριο συστατικό του πλαισίου στο μέσον όμως βρίσκεται το ρομάντσο, το μεγαλείο του έρωτα που δοκιμάζεται σκληρά αλλά θριαμβεύει. Και η παράλληλη υπόθεση, της σύγκρουσης των χριστιανών Σταυροφόρων και των Τούρκων αποθαίνει κι αυτή ευνοϊκά αφού οι πρώτοι νικούν τους δεύτερους και απελευθερώνουν την Ιερουσαλήμ.

Το ένθετο αυτό του Χορτάτζη (που στηρίζεται σ' ένα πρωτότυπο του Τουρκουάτο Τάσο) έχει μια εντυπωσιακή επικαιρότητα και πέραν αυτής έναν ιστορικό συμβολισμό. Η σύγκρουση Δύσης και Ανατολής που

βιώνουμε, η αντιπαράθεση των πολιτισμών και των θρησκευτικών αξιών που δεν είναι βέβαια μια «Σταυροφορία» είναι όμως μια εκστρατεία ενός κόσμου ενάντια σ' έναν άλλο. Πόσες τέτοιες επιθετικές μετακινήσεις προς και από την Ανατολή έχει σημειώσει η γνώση μας απ' τα προϊστορικά χρόνια. Την Αργοναυτική εκστρατεία, την Τρωική, τις εισβολές των Περσών, την εκστρατεία του Μεγαλέξανδρου, τη Ρωμαϊκή κυριαρχία, τις Σταυροφορίες, την Οθωμανική κυριαρχία. Μέσα στη διάρκεια 40 αιώνων διαφορετικές κοσμοθεωρίες, θρησκείες — άλλες κάθε φορά — συστήματα αξιών, πολιτισμοί που αντιπροσωπεύουν την Ανατολή και τη Δύση συγκρούονται και παλεύουν σε μια διαρκή προσπάθεια οι μιν να καταβάλουν τους δε. Συμβολισμοί που βοηθούσης και της δραματικής επικαιρότητας προσδίδουν αξία στην πρωτοβουλία της «Αναγέννησης».

«Αναγέννηση» είναι το όνομα θεατρικής ομάδας του Ρεθύμνου που με την καθοδήγηση του Ζήνωνα Ζαννέ-

του, ανέβασε τα «Ιντερμέδια. Στο σύντομο διάστημα του βίου της η «Αναγέννηση» έδωσε το ιδεολογικό της στίγμα. Ανησυχία, έρευνα και «καλλιτεχνική» δημιουργία απ' τον πακτωλό της κρητικής ιστορίας και παράδοσης με κατεύθυνση το σύγχρονο προβληματισμό και την τωρινή αναγκαιότητα. Μακάρι να καταλάβαιναν οι Ρεθεμνιώτες την αξία κάθε προσπάθειας και το πραγματικό μέγεθος των ανθρώπων τους. Η ευχή αφορά κάθε πόλη της Κρήτης κι όλης της Ελλάδας που των υπευθύνων η ματιά θαμπώνει απ' τη σκοπιμότητα, την ίντριγκα και την ιδιοτέλεια. Κι ας προσθέσω εδώ πως κάθε κίνηση προκόβει όταν έχει όραμα και κοντά σ' αυτό μόρφωση, γνώση και υπόβαθρο ιδεολογικό. Κι ακόμα πως είναι απαραίτητος πάντα ένας εμψυχωτής, ένας εμπνευστής που να είναι σε θέση να διοχετεύσει αυτό που αποτελεί το μέγα έλλειμμα της εποχής μας: πνευματικό οίστρο. Δεν θα χρειαστεί, νομίζω, όσον αφορά την Αναγέννηση, να παραπεμφθούν οι αξιολογήσεις στο μέλλον και στις δικαιώσεις της υστεροφημίας. Έφθασαν ήδη.

Η επιτυχία της παράστασης στην Ελούντα δεν ήταν μόνο φιλολογική. Εντυπώσεις ευμενέστερες προκάλεσε η ευφυής θεατροποίηση όπως και η υποκριτική απόδοση. Εξαιρετική κρίθηκε η ερμηνεία της Κρυσταλλίας Σπηλιανάκη που κράτησε το ρόλο της Αρμίδας. Σε υψηλό επίπεδο και ο Γιώργος Καλογεράκης και στους δύο ρόλους που επωμίσθηκε (Ισμέν και Τισσαφέρνος). Το ίδιο και ο Παναγιώτης Κλίνης (Ουβάλδος), ο Νίκος Βασιλάκης (Κάρλος και Γοφρέδος). Πολύ καλός και ο Νίκος Αλεξανδρινός ως Ρινάλδος. Απ' τα γυναικεία μέλη ξεχωριστή αναφορά δικαιούται η Φωτεινή Σερλή, η Ελευθερία Λεωνίδα και η Ιωάννα Αυγερινού. Ωστόσο, παρά τις διακριτικές αναφορές, όλος ο θίασος διατήρησε την παράσταση σε καλή αναλογία ως προς τη φιλολογική της αξία.

Η μουσική του Γιώργου Τσαγκάρη άριστη σε ατμόσφαιρα και ύφος, με αίσθηση η χορογραφία της Φανής Κοκορέλια, αισθητικό και εξυμνητικό το σκηνικό της Μαρίας Κουτσουράκη και τα κοστούμια της Πόπης Τσιμπισκάκη εμπνευσμένα, σχεδιασμένα και ραμμένα με υλικά τη μαγεία, την ιστορία και την παράδοση.

Όπως οι ανασκαφές ανακάλυψαν τη στάχτη της Σαντορίνης είθε και οι παράγοντες του Ρεθύμνου να αναγνωρίσουν την αξία τέτοιων προ-σπαθειών.